

Hobbink: a lapcsinálás

„Így sújt le a félisten, a Hatóság”
Shakespeare: Szeget szeggel (Szabó Lőrinc ford.)

Ez itt egy szolgálati közlemény. Nem örülünk neki, nem szívesen írjuk. Írni cikkeket, kritikákat, tanulmányokat szeretünk, nem szerkesztői üzeneteket. De most rákényszerülünk, mert az olvasó észre fogja venni, hogy valami megváltozott, és mi magyarázattal tartozunk.

A Nemzeti Kulturális Alap jelentős összeggel csökkentette ez évi támogatásunkat. Ez önmagában fájdalmas, de ha általános megszorítás része lenne, megértenénk, hogy mindenkinek részt kell vállalnia a válságkezelésben. Jólesne, persze, ha *kérmék* is a megértésünket, és felajánlanák az együttműködést az értékek megőrzése érdekében (ha úgy gondolják, hogy *vannak* ilyen értékek), de hát ez már tényleg példátlan lenne. Csakhogy nem minden színházi laptól vett el pénzt az NKA, sőt, volt olyan folyóirat, amelyiknek adott. Úgy érte, több támogatást ítélt meg, mint tavaly. Tehát nem általános megszorításról van szó, hanem valami másról. Hogy miről, azt nem tudjuk, nem közölték velünk, és mi nem szeretnénk feltételezésekbe vagy találgatásokba bocsátkozni. Egyébként még soha nem fordult elő, hogy az NKA értékelte volna lapunkat. Például azt mondta volna, hogy csak így tovább, vagy ellenkezőleg, ne ezt csináljátok, hanem valami mást. Egy alkalom kivételével megítélték a támogatást – ez az egy alkalom 1999-ben puccsszerű, de végül is sikertelen politikai kísérlet volt a lap megszüntetésére –, hol valamivel többet, hol valamivel kevesebbet, anélkül, hogy minősítették volna tevékenységünket. Jó lett volna tudni az NKA illetékeiről, hogy csak összeadnak és kivonnak-e, vagy véleményük is van.

Mostani döntésüknek nem hivatalos forrás szerint az az „üzenete”, hogy csökkentjük a terjedelmet. Nem tudjuk, így van-e – ez is csak pletyka. Ha ezt kívánták, megtecsük – mint ezt az olvasó a kezében tartott lapból amúgy is látja –, mert kénytelenek vagyunk megtenni. Arról a 16 oldalról, amellyel 2005 júniusától bővültünk – erre a *Világszínház* című lap „átvállalásával” kaptunk erkölcsi és *anyag*i fedezetet a Színházi Intézettől és az NKA-tól –, most újra lemondunk. Megszüntetjük a drámamellékletet is. Ezek nélkül az intézkedések nélkül az idei, *negyvennegyedik* évfolyam nem finanszírozható.

Nincs könnyű dolgunk, mert eredeti felhatalmazásunk a magyarországi és a határon túli színházi élet *egészének* követésére, kritikák, interjúk, portrék, történeti és elméleti írások, viták, valamint világszínházi anyagok közlésére szól. Ez sokrétű, tehetség-, munka- és költségigényes feladat. Lapunkba nagyon sok szerző ír, és mindenki a saját nevéen, vagyis mindannyian *önálló személyiségek* – eltérő nézetekkel, véleményekkel, álláspontokkal –, mert csak így lehetünk nyitottak és befogadók. A sokféleség demokratikus eszmény, de a szó szoros

értelmében ára van. A színházi kritika, mint erről Szabó István tanulmánya tudósított az októberi számban, Magyarországon ma hobbitevékenység. Nem lehet megélni belőle. A lapkészítésből sem. Színházról írni önkéntes áldozatvállalás. Szerencsére a Kritikus Céh és több vidéki színház jóvoltából az utóbbi időben egyre több csoportos előadás-látogatás szerveződik, ami nagy segítség, mert útiköltséget eddig is csak módjával tudtunk téríteni, az elvonás miatt pedig a jövőben egyáltalán nem tudunk. Helyes az, hogy kritikák azokról a vidéki színházakról jelennek majd meg, ahová ingyen jutunk el? Egyáltalán nem. Elvárható egy kritikustól, hogy képletesnek mondható cikkhonoráriumát utazásra és szállodára költse? Egyáltalán nem. (Különösen azért nem, mert mínuszba kerülne.) Mostani számunk vidéki körképe alighanem az utolsó – mi sajnáljuk leginkább. Márciustól szükségszerűen kevesebb kritikát fogunk közölni, és jórészt a világhálón, a *színház-online-on* (www.színház.net). A gondolatébresztő, fontos vagy polemikus előadásokra igyekszünk majd visszatérni a printlapban.

A drámamelléklet elhagyása súlyos, elkerülhetetlen döntés. Az írók és a fordítók eddig is lemondtak a honoráriumról, de sajnos arra a pénzre is szükségünk van, amelyet a nyomdaköltségen takarítunk meg. Kérdés, megérte-e az NKA-szemszögből filléres elvonás azt, amit ezen az „áron” elvesztettünk. Nem nekünk kell rá felelni. „Nem egy drámámat épp a *SZÍNHÁZ*-nak köszönhetően »találták meg« és mutatták be a színházak”, írta szomorúan egy drámaíró, akinek a közlésre vonatkozó ígéretünket kénytelenek voltunk visszavonni. Hosszú a közreműködésünkkel bemutatott új magyar drámák listája. Az NKA spórolt egy kis pénzt a benünket sújtó elvonással, de nem spórolta meg a szerzőknek, hogy mostantól egyenként házaljanak két tucat színháznál a műveikkel. És szavakban nyilván továbbra is támogatja az új magyar drámát, mint mindenki.

Többen azt mondják, hibát követtünk el, amikor nem igyekeztünk egyenként megdolgozni a kurátorokat, mint mások, és ragaszkodtunk az NKA írott szabályához – amelyhez maga az NKA sem ragaszkodott –, miszerint *egy* folyóirat csak *egy* kollégiumhoz adhat be pályázatot. Korszerűtlenek és ügyetlenek vagyunk, nem tudjuk, „*hog*y kell ezt csinálni”, mondják. Így van-e, nem tudjuk, és nem is akarjuk tudni. Ha lapunk negyvenhárom évfolyama nem elég, hogy önmagáért beszéljen, mi nem fogunk helyette beszélni.

Inkább hobbizunk, mint lobbizunk. Lapot csinálunk, ameddig erőnkől és tehetségünkől telik – és ameddig a T. Hatóság hagyja –, mert ez a szenvedélyünk. Ehhez próbálunk támogatókat szerezni. Olvasóinkat pedig arra kérjük, értsék meg a helyzetünket, és maradjanak hozzánk hűségesek. Ígérjük, mindent megteszünk, hogy enyhítsünk finanszírozási gondjainkon. Ha sikerül, visszafoglaljuk korábbi terjedelmünket, akár egy-egy szám erejéig.